

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЗАПАСІВ
СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ : ВІТЧИЗНЯНА
ПРАКТИКА І МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.

Шимро Іван Вікторович

Студент II-го курсу

Освітня програма «Міжнародний облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: магістр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 8 / 22 листопада 2022 року

Науковий керівник:

Пойда-Носик Ніна Никифорівна.

д.е.н., проф

Завідувач кафедру :

Бачо Роберт Йосипович

д. е. н., проф.

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2024 року

Протокол № _____ / 2024

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота
Організація та методика обліку запасів
суб'єкта господарювання : вітчизняна
практика і міжнародний досвід.

Ступінь вищої освіти: магістр

Виконав: студент II-го курсу

Шимро І. В.

Освітня програма «Міжнародний облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Пойда-Носик Н.Н.**

д.е.н., проф

Рецензент: **Рацин К. К.**

гол. бух. ТОВ "ТЕК Західтранссервіс"

Берегове 2024

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Számvitel és Auditálás Tanszék

A GAZDASÁGI ENTITÁS KÉSZLETEINEK SZÁMVITEL
SZERVEZÉSE ÉS MÓDSZERTANA: HAZAI GYAKORLAT ÉS
NEMZETKÖZI TAPASZTALAT.

Szakdolgozat

Képzési szint: mesterképzés

Készítette: Simro János

II. évfolyamos hallgató

Képzési program: Nemzetközi számvitel és adóügy

Témavezető: Prof.Dr. Pojda-Noszik Nina

Recenzens: Racin K. K.

főkönyvelő. TEK Zakhidtransservice KFT

Beregszász – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	10
РОЗДІЛ I: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВ.	14
1.1. Значення і завдання обліку запасів підприємства	14
1.2. Класифікація запасів для цілей обліку.....	20
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів	26
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ II: ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ	
«ТЕК Західтранссервіс»	34
2.1. Організація обліку виробничих запасів на підприємстві.....	34
2.2. Методичні підходи до відображення виробничих запасів в бухгалтерському обліку	42
2.3. Інвентаризація виробничих запасів і відображення її результатів в обліку	49
Висновки до розділу 2	61
РОЗДІЛ III: МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ	
НАЦІОНАЛЬНИХ І МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ	
ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	64
3.1. Порядок відображення інформації про виробничі запаси у фінансовій звітності вітчизняних підприємств	64
3.2. Особливості обліку виробничих запасів у зарубіжних країнах.....	71
3.3. Проблемні питання гармонізації національних і міжнародних стандартів щодо обліку запасів	79
Висновки до розділу 3	84
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	86
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ	
АНОТАЦІЯ	
АНОТАЦІЯ НА УГОРСЬКІЙ МОВІ	
АНОТАЦІЯ НА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	

TARTALOM

BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN	6
BEVEZETÉS.....	10
I. FEJEZET: A VÁLLALKOZÁSOK KÉSZLETKÉSZLETÉNEK ELMÉLETI ALAPJAI.....	14
1.1. A társasági készletek értéke és elszámolásának feladata	14
1.2. A készletek számviteli célú osztályozása.....	20
1.3. A készletnyilvántartás normatív és jogi szabályozása.....	26
Az 1. szakasz következtetései.....	32
II. FEJEZET: A TEK ZAHIDTRANSERVICE KFT GYÁRTÁSI KÉSZLETÉNEK KÖNYVVEZETÉSE II.....	34
2.1. Termelési készletek elszámolásának megszervezése a vállalkozásnál	34
2.2. A termelési készletek számviteli megjelenítésének módszertani megközelítései	42
2.3. Termelési készletek leltározása és eredményeinek megjelenítése a könyvelésben	49
A 2. szakasz következtetései	61
III. FEJEZET: A TERMELÉSI KÉSZLETEK NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI ELSZÁMÍTÁSÁNAK NEMZETKÖZI GYAKORLATA ÉS HARMONIZÁCIÓJA.....	64
3.1. A termelési készletekre vonatkozó információk megjelenítésének eljárása a hazai vállalkozások pénzügyi kimutatásaiban.....	64
3.2. A készletnyilvántartás sajátosságai külföldön.....	71
3.3. A készletnyilvántartásra vonatkozó nemzeti és nemzetközi szabványok harmonizációjának problémás kérdései	79
A 3. szakasz következtetései	84
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK UKRÁN NYELVEN	86
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	90
FELHASZNÁLT IRODALOM	94
MELLÉKLETEK	
ABSZTRAKT UKRÁN NYELVEN	
ABSZTRAKT MAGYAR NYELVEN	
ABSZTRAKT ANGOL NYELVEN	

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Запаси є важливою складовою управління активами підприємства та відіграють суттєву роль у функціонуванні суб'єкта господарювання. До їх числа належать сировина, матеріали, готова продукція, та інші ресурси, які необхідні для забезпечення неперервності виробничих процесів і задоволення потреб клієнтів. Ефективний облік запасів є головним завданням для забезпечення стабільності й рентабельності підприємства, а також для відповідності законодавчим вимогам та міжнародним стандартам фінансового обліку.

Основні питання, що порушуються у дослідженні, включають аналіз основ бухгалтерського обліку запасів, методики організації обліку на підприємствах, а також особливості обліку в різних країнах та питання гармонізації національних та міжнародних стандартів. Робота також акцентує увагу на впровадженні сучасних технологій, розробці ефективних методів контролю за запасами та визначенні їхньої вартості. Наукова новизна роботи полягає у систематизації та аналізі різноманітних підходів до обліку запасів, з огляду на вітчизняний досвід та міжнародну практику. Практичне значення отриманих результатів полягає у їх користі для практиків у сфері обліку, фінансів та управління, а також для влади та регуляторів, визначаючих правила та стандарти обліку запасів.

Облік запасів є значущим інструментом фінансового управління підприємства, адже він впливає на фінансову стійкість, планування, управління, визначення собівартості продукції та оптимізацію оподаткування. Задачами обліку запасів є забезпечення точності та об'єктивності інформації, контроль за рухом запасів, оцінка їхньої вартості, врахування впливу інфляції та оцінка ефективності управління. Адекватний облік запасів дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані рішення та досягати фінансової стабільності.

Враховуючи постійні зміни у світовій економіці, облік запасів стає ще більш актуальним. Глобалізація та зростаюча конкуренція вимагають від підприємств вдосконалення своїх методів обліку та управління запасами. Сучасні виклики вимагають адаптації підприємств до змінних умов ринку, що робить необхідним розробку більш гнучких та ефективних методів обліку.

Особливість цієї магістерської роботи полягає в тому, що вона зосереджується на інтеграції теоретичних знань та практичного досвіду в області обліку запасів. Вона спрямована на вивчення вітчизняних підходів та їх порівняння з міжнародними стандартами, що дозволяє оцінити поточний стан справ та виділити напрями для подальшого вдосконалення.

Дослідження також має значення в контексті розвитку цифрових технологій у сфері обліку. Використання автоматизованих систем обліку та інноваційних ІТ-рішень може суттєво підвищити ефективність управління запасами, знизити витрати та підвищити прозорість процесів в підприємствах. Крім того, актуальність теми посилюється зростаючим інтересом до екологічно сталого управління запасами. Сучасні тенденції в бізнесі та споживчих перевагах вказують на необхідність врахування екологічних аспектів в управлінні запасами, що зумовлює потребу в розробці нових підходів до обліку та аналізу запасів.

Таким чином, дослідження, представлене у магістерській роботі, є важливим для розуміння сучасних викликів у сфері обліку запасів, розробки ефективних стратегій управління ними та інтеграції з міжнародними практиками. Це дослідження сприятиме підвищенню рівня професіоналізму у сфері обліку та фінансового управління, а також забезпечить важливий внесок у теорію та практику бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Останні роки свідчать про активний інтерес як у вітчизняних, так і в міжнародних дослідженнях у сфері обліку запасів. Постійні зміни в умовах глобалізації та конкуренції вимагають вдосконалення підходів до обліку та управління запасами.

Облік і аналіз виробничих запасів досліджували такі науковці, як Ф.Ф. Бутинець [6], С.Ф. Голов [8], З.В. Задорожний, [18], В.А. Дерій[15], Я.Д. Крупка [24], , С.Г. Михалевич [28], Л.В. Нападовська, [33], В.М. Панасюк, [37] , А.В. Череп [53] та ін. Попри вагомі успіхи згаданих вчених, деякі аспекти організації та методології обліку та аналізу виробничих запасів, з огляду на внутрішній та міжнародний досвід, залишаються відкритими для подальших досліджень..

Мета дослідження. Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження організації та методики обліку запасів суб'єкта господарювання в контексті вітчизняного досвіду та міжнародної практики.

Для досягнення мети в роботі ставилися наступні завдання:

- дослідити значення і завдання бухгалтерського обліку запасів підприємства;
- дослідити підходи до класифікації запасів для цілей обліку;
- розглянути нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів;
- дослідити організаційні та методичні аспекти обліку виробничих запасів на ТОВ «ТЕК Західтранссервіс»;
- розкрити порядок відображення інформації про виробничі запаси у фінансовій звітності вітчизняних підприємств;
- розкрити особливості обліку запасів у зарубіжних країнах;
- розглянути проблемні питання гармонізації національних і міжнародних стандартів щодо обліку запасів.

Об'єктом дослідження є організація та методика обліку запасів суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є практичний досвід та теоретичні аспекти обліку запасів на підприємствах, а також їхній вплив на фінансовий стан та управління бізнесом.

Методи дослідження. У роботі використовуються різні методи дослідження для досягнення поставлених цілей та виконання завдань у рамках

дослідження були використані різноманітні методи, включаючи діалектичний метод пізнання, принципи економічної теорії, а також ряд загальних наукових та спеціалізованих підходів. Серед них - методи теоретичного узагальнення, історичного аналізу, аналітичного та синтетичного підходів, узагальнення, моделювання, формалізації, індуктивного та дедуктивного міркування, порівняльного аналізу та графічних методів. Інформаційну основу дослідження склали законодавчі та нормативні документи України, міжнародні стандарти з бухгалтерського обліку виробничих запасів, наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів у сфері обліку та аналізу виробничих запасів, інформація з Інтернету, а також практичні дані з базового підприємства.

Наукова новизна отриманих результатів. Науковою новизною даної роботи є вдосконалення теоретичних підходів до організації та методології обліку й аналізу виробничих запасів, при цьому враховуючи як вітчизняного досвіду та міжнародної практики, а саме на базі досліджуваного підприємства встановлено критерії для класифікації виробничих запасів, включаючи їх функціональне призначення та розроблено методичні підходи до обліку виробничих запасів на основі зарубіжного досвіду.

Практичне значення результатів дослідження. Отримані результати можуть бути корисними для практиків у сфері обліку, фінансів та управління, а також для влади та регуляторів, які визначають правила та стандарти обліку запасів. Вони сприятимуть удосконаленню систем обліку та виробничих процесів на підприємствах, покращенню прийняття управлінських рішень та підвищенню конкурентоспроможності.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох головних розділів, висновків, списку використаних джерел додатків та анотації. Головні розділи розглядають теоретичні та практичні аспекти обліку запасів у вітчизняному та міжнародному контекстах, а також їхній вплив на фінансовий стан підприємства.

BEVEZETÉS

A választott téma relevanciája. A készletek a vállalati vagyonkezelés fontos elemei, és jelentős szerepet játszanak a gazdasági egység működésében. Ide tartoznak a nyersanyagok, anyagok, késztermékek és egyéb erőforrások, amelyek a gyártási folyamatok folyamatosságának biztosításához és a vevők igényeinek kielégítéséhez szükségesek. A hatékony készletnyilvántartás a fő feladat a vállalkozás stabilitásának és jövedelmezőségének biztosítására, valamint a jogszabályi előírásoknak és a nemzetközi pénzügyi számviteli szabványoknak való megfelelésre.

A tanulmányban felvetett főbb kérdések között szerepel a készletnyilvántartás alapjainak, a vállalkozások számvitelszervezési módszereinek elemzése, valamint a különböző országok számvitelének sajátosságai, valamint a nemzeti és nemzetközi szabványok harmonizációjának kérdése. A munka hangsúlyt fektet a modern technológiák bevezetésére, a készletellenőrzés hatékony módszereinek kidolgozására és értékmeghatározására is. A munka tudományos újdonsága a hazai tapasztalatok és a nemzetközi gyakorlat figyelembevételével a készletnyilvántartás különféle megközelítéseinek rendszerezésében és elemzésében rejlik. A kapott eredmények gyakorlati jelentősége abban rejlik, hogy a számviteli, pénzügyi és gazdálkodási területen dolgozó szakemberek, valamint a készletnyilvántartás szabályait és standardjait meghatározó hatóságok és szabályozó hatóságok számára hasznosak.

A készletnyilvántartás a vállalat pénzügyi irányításának fontos eszköze, mert befolyásolja a pénzügyi stabilitást, a tervezést, a gazdálkodást, az előállítási költség meghatározását és az adózás optimalizálását. A készletnyilvántartás feladatai az információk pontosságának és objektivitásának biztosítása, a készletek mozgásának ellenőrzése, értékbecslése, az infláció hatásának figyelembevétele és a gazdálkodás eredményességének értékelése. A megfelelő készletnyilvántartás lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy megalapozott döntéseket hozzanak és pénzügyi stabilitást érjenek el. Tekintettel a világgazdaság állandó változásaira, a

készletnyilvántartás még aktuálisabbá válik. A globalizáció és a növekvő verseny megköveteli a vállalkozásoktól, hogy javítsák számviteli és készletgazdálkodási módszereiket. A modern kihívások megkövetelik a vállalkozásoktól a változó piaci feltételekhez való alkalmazkodást, ami szükségessé teszi a rugalmasabb és hatékonyabb számviteli módszerek kidolgozását.

A szakdolgozat különlegessége, hogy a készletnyilvántartás területén szerzett elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok integrálására fókuszál. Célja a hazai megközelítések tanulmányozása és a nemzetközi standardokkal való összehasonlítása, amely lehetővé teszi a jelenlegi állapot felmérését és a további fejlesztési irányok meghatározását.

A tanulmány a számvitel területén a digitális technológiák fejlődésével összefüggésben is releváns. Az automatizált könyvelési rendszerek és az innovatív informatikai megoldások alkalmazása jelentősen növelheti a készletgazdálkodás hatékonyságát, csökkentheti a költségeket és növelheti a folyamatok átláthatóságát a vállalkozásoknál.

Emellett a téma aktualitását növeli a természetvédelmi szempontból fenntartható gazdálkodás iránti növekvő érdeklődés. Az üzleti és fogyasztói preferenciák modern trendjei azt jelzik, hogy a készletgazdálkodás során figyelembe kell venni a környezeti szempontokat, ami új megközelítések kidolgozását teszi szükségessé a készletnyilvántartás és -elemzés terén.

Így a mesterdolgozatban bemutatott kutatások fontosak a készletnyilvántartás területén felmerülő modern kihívások megértéséhez, hatékony stratégiák kidolgozásához ezek kezelésére és a nemzetközi gyakorlatba való integrálására. Ez a kutatás hozzájárul a professzionalizmus szintjének emeléséhez a számvitel és a pénzügyi menedzsment területén, valamint fontos hozzájárulást ad a számvitel elméletéhez és gyakorlatához.

Friss publikációk és kutatások elemzése. Az elmúlt évek aktív érdeklődést mutatnak mind a hazai, mind a nemzetközi kutatások iránt a készletnyilvántartás területén. A globalizáció és a verseny körülményeinek állandó változása megköveteli a számviteli és készletgazdálkodási megközelítések fejlesztését.

A termelési készletek elszámolását és elemzését olyan tudósok tanulmányozták, mint F.F. Butynets [6], S.F. Holov [8], Z.V. Zadorozhnyi [18],

V.A. Deriy [15], Y.D. Krupka [24], S.G. Mykhalevych [28], L.V. Napadovska [33], V.M. Panasiuk [37], A.V. Cherep [53] és mások.

Az említett tudósok jelentős sikerei ellenére a termelési készletek elszámolásának és elemzésének megszervezésének, módszertanának egyes vonatkozásai – tekintettel a hazai és nemzetközi tapasztalatokra – további kutatások előtt állnak.

A tanulmány célja. Jelen minősítő munka célja egy gazdálkodó szervezet készletnyilvántartásának szervezetének és módszereinek tanulmányozása a hazai tapasztalatok és a nemzetközi gyakorlat összefüggésében.

A kutatás feladatai közé tartozik a társasági készletek számvitelének alapjainak elméleti elemzése, a társasági készletnyilvántartás értelmének, feladatainak elemzése, a készletek számviteli célú besorolása, a készletek számviteli célú besorolása, szabályozási és jogi szabályozása. elemeztem a termelési készletek elszámolását, tanulmányt készítettek a TEK Zahidtransservice KFT-nél a termelési készletek elszámolásának megszervezéséről, elemezte a világ országaiban a készletnyilvántartás sajátosságait, valamint megvizsgálta a készletekre vonatkozó nemzeti és nemzetközi szabványok harmonizációjának problémás kérdéseit.

könyvelés

A kutatás tárgya a gazdálkodó szervezet készleteinek szervezete és elszámolási módja van.

A kutatás tárgya vannak gyakorlati tapasztalatok és elméleti szempontok a vállalkozásoknál a készletnyilvántartásról, illetve ezek hatásáról a pénzügyi helyzetre és az üzletvezetésre.

Kutatási módszerek. A munkában különböző kutatási módszereket alkalmaznak a kitűzött célok és feladatok elérése érdekében A kutatás keretében különféle módszereket alkalmaztak, köztük a dialektikus megismerési módszert, a gazdaságelméleti alapelveket, valamint számos általános tudományos és speciális megközelítések. Ide tartoznak az elméleti általánosítás módszerei, a történeti

elemzés, az analitikai és szintetikus megközelítések, az általánosítás, a modellezés, a formalizálás, az induktív és deduktív érvelés, az összehasonlító elemzés és a grafikus módszerek. A tanulmány információs alapját Ukrajna törvényi és szabályozási dokumentumai, a termelési készletek elszámolására vonatkozó nemzetközi szabványok, hazai és külföldi szerzők tudományos munkái a termelési készletek elszámolása és elemzése terén, valamint az internetről származó információk alkották. mint gyakorlati adat az alapvállalkozástól.

A kutatás újdonsága a készletek könyvelésének és elemzésének szervezésével és módszertanával kapcsolatos elméleti keretek bővítésében rejlik. Ez a fejlesztés mind a hazai, mind a nemzetközi gyakorlatot figyelembe veszi. Konkrétan a tanulmány kritériumokat állít fel a termelési készletek osztályozására, figyelembe véve azok funkcionális célját, és módszertani megközelítéseket alkalmaz a termelési készletek elszámolásához külföldi tapasztalatok alapján, egy vizsgált vállalkozásra támaszkodva.

A kutatási eredmények gyakorlati jelentősége. A kapott eredmények hasznosak lehetnek a számviteli, pénzügyi és gazdálkodási szakemberek, valamint a készletnyilvántartás szabályait és standardjait meghatározó hatóságok és szabályozó hatóságok számára. Hozzájárulnak a számviteli rendszerek és a termelési folyamatok javításához a vállalkozásoknál, javítják a vezetői döntéshozatalt és növelik a versenyképességet.

A minősítő munka felépítése. A minősítő munka bevezetőből, három fő részből, következtetésekből, a felhasznált források felsorolásából és mellékletekből áll. A főbb részek a készletelszámolás elméleti és gyakorlati vonatkozásait vizsgálják hazai és nemzetközi kontextusban, valamint ezek hatását a vállalkozás pénzügyi helyzetére

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Значення і завдання обліку запасів підприємства

Виробничі запаси є необхідною складовою практичної діяльності більшості підприємств. Ці запаси є основними ресурсами, які використовуються на підприємствах для виробництва товарів, виконання робіт або надання послуг. Вони є необоротними матеріальними активами, які використовуються виробничими підрозділами протягом тривалого періоду.

Методологія обліку виробничих запасів та інших необоротних матеріальних активів, а також вимоги до розкриття інформації про них у фінансовій звітності, визначається відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, наприклад, положенням НП(С)БО 9 «Запаси». Ці нормативні документи визначають порядок обліку, оцінки та відображення виробничих запасів у бухгалтерській звітності, надаючи чіткі методичні вказівки для забезпечення коректного відображення їхньої ролі в фінансовому звіті підприємства.

Запаси є однією з ключових складових активів підприємства, і їх облік відіграє важливу роль у фінансовому управлінні та прийнятті стратегічних рішень. Запаси містить сировину, матеріали, напівфабрикати, готову продукцію та інші ресурси, які необхідні для ведення виробництва і задоволення потреб клієнтів. З огляду на їхню величину та вартість, облік запасів є обов'язковим елементом фінансової звітності підприємства і вимагає дотримання відповідних стандартів та правил.

На сьогоднішній день в працях вітчизняних авторів наявна значна кількість підходів до трактування поняття запасів, тому вважаємо за доцільне розглянути їх в табл 1.1.

Трактування поняття «запаси» в працях науковців

№ з/п	Автор	Визначення
1	Васильченко О.М. [7]	Запаси — це матеріальні цінності, що належать підприємству і призначені для подальшого використання в виробництві, реалізації товарів чи надання послуг.
2	Петренко І.В. [38]	Запаси представляють собою активи, які утримуються на підприємстві з метою подальшого використання або продажу та включають в себе сировину, напівфабрикати, готову продукцію та інші складові.
3	Ковальов І.С.. [21]	Під запасами слід розуміти об'єкти, що перебувають у власності підприємства, призначені для реалізації, виробництва або використання в процесі виробництва.
4	Гончаренко Л.П. [11]	Запаси — це різні види матеріальних цінностей, що зберігаються підприємством для подальшого використання чи реалізації, включаючи товари, матеріали та незавершене виробництво.
5	Шевченко Н.О. [50]	Поняття «запаси» охоплює різноманітні об'єкти, такі як сировина, матеріали, готова продукція, які належать підприємству та використовуються в його господарській діяльності.
6	Кравченко В.М. [10]	Запаси — це накопичені ресурси підприємства, що включають в себе матеріали, товари на складі, а також готову продукцію, готову до передачі споживачеві.
7	Денисенко С.І. [15]	Під запасами розуміються матеріальні цінності, які зберігаються для подальшого використання в процесі виробництва або для задоволення потреб споживачів..
8	Тимченко Л.М. [28]	Запаси — це активи підприємства, які включають в себе товари на складі, напівфабрикати та інші матеріальні цінності, що використовуються у господарській діяльності.
9	Осадчук Г.П. . [34]	Поняття «запаси» визначається як матеріальні ресурси, які знаходяться в утриманні підприємства і підлягають використанню чи реалізації.
10	Мельник І.В. [27]	Запаси — це матеріальні активи, що мають вартість і зберігаються для підтримання нормального ходу виробництва та задоволення потреб споживачів.

Аналіз визначень терміну «запаси» у табл.1.1 вказує на те, що науковці зазвичай акцентують увагу на трактуванні запасів як активів, які утримуються на підприємстві з метою подальшого використання або продажу, і включають в себе сировину, напівфабрикати, готову продукцію та інші складові.

Оцінка вартості запасів є важливим завданням для підприємств, оскільки вона суттєво впливає на достовірність їхньої фінансової звітності. Оцінка

запасів базується на фактичних витратах, понесених на їх придбання, або на їх вартості на момент використання у виробничих процесах.

Управління запасами займає ключові позиції у забезпеченні ефективного функціонування підприємства, охоплює методи оцінки, обліку, зберігання та оптимізації запасів.

Основні ознаки запасів, які були виокремлені під час дослідження, охоплюють їх типи (сировина, напівфабрикати, готова продукція), методи оцінки, обліку та управління.

Таблиця 1.2

Критерії групування поняття «Запаси»

№ з/п	Автор	ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ ЗАПАСИ				
		Матеріальні ресурси	Засоби праці	Товари	Продаж	Використання у виробництві
1.	Васильченко О.М.	+	+	-	-	+
2.	Петренко І.В.	+	+	-	+	+
3.	Ковальов І.С.	+	+	+	+	+
4.	Гончаренко Л.П.	+	+	+	-	+
5.	Шевченко Н.О.	+	+	+	+	-
6.	Кравченко В.М.	+	+	+	+	+
7.	Денисенко С.І.	+	+	+	-	-
8.	Тимченко Л.М.	+	+	+	-	+
9.	Осадчук Г.П.	+	+	+	+	+
10.	Мельник І.В.	+	+	+	+	+

**Складено автором на основі дослідження праць науковців [1-6, 8, 10, 59]*

Враховуючи вищевикладене та проаналізувавши підходи різних авторів, вважаємо за доцільне для цілей дослідження уточнити поняття «виробничі запаси» - це категорія матеріальних ресурсів, яка включає в себе різноманітні засоби праці, товари та інші активи, які утримуються на підприємстві для подальшого використання у виробництві або продажу. Ці запаси є ключовим елементом виробничого процесу, а їх ефективне управління та використання має значний вплив на продуктивність та рентабельність бізнесу. Виробничі запаси можуть включати сировину, напівфабрикати, комплектуючі, інструменти та інше обладнання, необхідне

для виробництва товарів та надання послуг.

Поняття «виробничі запаси» викликає багато дискусій і в науковій літературі немає однозначного визначення. В національних стандартах бухгалтерського обліку (НП(С)БО) України, зокрема НП(С)БО 9 «Запаси» це поняття не надається. Замість цього, НП(С)БО 9 визначає «запаси» як активи, які утримуються для подальшого продажу, перебувають у процесі виробництва для продажу або споживаються в ході виробничого процесу [28].

У США, запасами вважають активи, призначені для продажу протягом одного звичайного ділового циклу або для використання протягом одного виробничого циклу. У німецьких нормативних документах термін «запаси» не наводиться, але вони розглядаються як предмети, призначені для короткострокового використання або перепродажу [36, с. 272].

Щодо виробничих запасів, то в науковій літературі існують різні підходи до їх трактування. Деякі дослідники, наприклад, О.П. Ощепков, визначають виробничі запаси як лише ті матеріальні цінності (сировину, матеріали, тару, напівфабрикати тощо), які безпосередньо використовуються для виробництва продукції [35, с. 73]. Але це визначення може бути звуженим, оскільки воно не враховує виробничі запаси, які утримуються для продажу.

Отже, існує різне розуміння поняття «виробничі запаси», і його трактування може варіюватися в різних стандартах бухгалтерського обліку та національних нормативних документах.

Облік запасів є важливою складовою фінансового обліку підприємства і має значення для різних аспектів його діяльності [7]:

1. *Фінансова стійкість*: Запаси є значною частиною активів підприємства, тому їхній облік впливає на фінансовий стан компанії. Це дозволяє керівництву контролювати рух коштів та забезпечувати фінансову стійкість, уникнувши надмірної заборгованості на запасах. Правильний облік допомагає уникнути фінансових труднощів та надмірної залежності від кредитів і позик.

2. *Планування та управління*: Облік запасів допомагає підприємству планувати свою діяльність та керувати виробництвом. Знання кількості та вартості наявних запасів дозволяє уникати дефіциту або надмірності товарів, оптимізувати закупівлі й виробництво. Це допомагає знижувати витрати та забезпечує ефективну роботу підприємства.

3. *Визначення собівартості продукції*: Облік запасів необхідний для визначення собівартості виробленої продукції чи наданих послуг. Знання точної собівартості дозволяє підприємству встановлювати ціну продажу та прибутковість продукції. Це є важливим для конкурентоспроможності підприємства на ринку.

4. *Оптимізація оподаткування*: Облік запасів впливає на розрахунок податків, зокрема податку на прибуток. Вартість запасів може враховуватися при розрахунках оподаткування, зменшуючи податкове навантаження. Це може призводити до зменшення податкових витрат і підвищення прибутку.

5. *Забезпечення потреб виробництва та обслуговування клієнтів*: Облік запасів допомагає підприємству вчасно реагувати на зміни в попиті на продукцію і вчасно забезпечувати виробництво та обслуговування клієнтів. Недостатність запасів може призвести до втрати клієнтів, тоді як надмірність запасів може заборонити капітал, який міг би бути використаний ефективніше в інших сферах бізнесу.

У підсумку, облік запасів відіграє важливу роль у фінансовому управлінні та стратегічному плануванні підприємства. Він допомагає забезпечити фінансову стійкість, оптимізувати виробництво, визначити собівартість і прибутковість продукції, а також зменшити податкове навантаження.

Завдання обліку запасів містить ряд важливих функцій та завдань, які спрямовані на ефективний контроль, планування та управління запасами. Основні завдання обліку запасів включають [36]:

1. *Забезпечення точності та об'єктивності інформації*: Головним завданням обліку запасів є забезпечення точності та достовірності фінансової

звітності підприємства. Облік повинен бути об'єктивним і відображати реальний стан справ. Всі операції зі запасами повинні бути документально підтверджені та відповідати принципам бухгалтерського обліку.

2. *Контроль за рухом та оборотом запасів:* Підприємство повинно вести облік руху запасів від їхньої закупівлі до реалізації. Це дозволяє вчасно виявляти можливі втрати, крадіжки чи неправомірне використання запасів. Контроль за рухом запасів також допомагає уникати надмірності або дефіциту товарів на складах.

3. *Визначення вартості запасів:* Облік дозволяє визначити собівартість запасів, що містить витрати на закупівлю, зберігання та переробку товарів. Це важливо для правильного розрахунку валової прибутковості продукції та ефективного управління витратами.

4. *Оцінка ефективності управління запасами:* Завдяки обліку можна аналізувати, як ефективно підприємство управляє запасами. Наприклад, визначити оборотність запасів (скільки часу займають запаси на складі), їхню рентабельність та вплив на фінансові показники підприємства.

5. *Врахування впливу інфляції:* Облік запасів передбачає корекцію їхньої вартості під впливом інфляції, щоб забезпечити об'єктивне відображення фінансової звітності. Це означає, що вартість запасів може змінюватися з часом відповідно до змін в рівні цін на ринку.

Загальна мета обліку запасів — забезпечити підприємство необхідними запасами для безперебійного виробництва та обслуговування клієнтів, зберегти їхню вартість та максимізувати прибуток. Для досягнення цієї мети необхідно ефективно виконувати всі завдання обліку запасів.

Облік запасів є важливим інструментом фінансового управління підприємства. Значенням цього обліку є забезпечення фінансової стійкості, планування та управління, визначення собівартості продукції та оптимізація оподаткування. Завданням обліку запасів є забезпечення точності й об'єктивності інформації, контроль за рухом запасів, визначення їхньої вартості, оцінка ефективності управління та врахування впливу інфляції.

Відповідний облік запасів допомагає підприємствам приймати обґрунтовані рішення та досягати фінансової стабільності.

1.2 Класифікація запасів для цілей обліку

Швидкоплинність та динаміка господарських процесів, а також зростаюча конкуренція на ринку, вимагають від підприємств максимально ефективного використання ресурсів. Запаси виступають важливою складовою активів підприємства, і їх правильне управління має велике значення. Запаси включаються у баланс підприємства і є необхідною частиною процесу виробництва і продажу.

Запаси підприємства - це не тільки важлива частина його активів, але й ключовий елемент, що впливає на операційну діяльність та фінансову стабільність. Вони включають різноманітні товари та матеріали, необхідні для виробництва, продажу чи надання послуг. Розуміння особливостей запасів, їхнього класифікування та обліку є вирішальним для ефективного управління ресурсами підприємства [12]:

1. **Очікуваний строк використання.** Однією з головних відмінностей є очікуваний строк використання. Для запасів, цей період зазвичай не перевищує одного року або операційного циклу. Це відповідає визначенню оборотних активів, до яких вони належать. У порівнянні, необоротні активи, такі як основні засоби або нематеріальні активи, мають очікуваний строк використання більше одного року.

2. Друга важлива відмінність - **мета утримання запасів**. Зазвичай, запаси утримуються для подальшого продажу, обробки в процесі виробництва, або споживання. Це контрастує з іншими оборотними активами, такими як дебіторська заборгованість чи фінансові інструменти, які можуть мати схожі терміни використання, але відрізняються за призначенням.

3. *Матеріальність та спосіб використання* є третім аспектом. Більшість запасів мають фізичну форму і змінюють її у процесі використання, наприклад, сировина перетворюється на готову продукцію. Винятком можуть бути цифрові продукти у ІТ-секторі, які теж вважаються запасами, якщо вони створені для продажу.

Інший важливий аспект – це *уцінка запасів*. Запаси можуть втрачати свою первісну якість і вартість через пошкодження, застарівання чи втрату споживчих характеристик. У таких випадках підприємство має право уцінити запаси та відобразити це як збиток. Це відрізняє запаси від інших видів активів, які можуть мати інші причини та методи уцінки [12].

Основним нормативним документом, який регулює облік запасів, є НП(С)БО 9 «Запаси». Згідно з цим стандартом, запаси поділяються на групи для цілей бухгалтерського обліку таким чином:

Складові запасів згідно з НП(С)БО9 «Запаси»

- Сировина, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб, основні допоміжні матеріали.
- Незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів.
- Готова продукція, що виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом.
- Товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;
- Малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року
- Поточні біологічні активи, якщо вони підлягають оцінці, а також сільськогосподарська продукція і продукція лісового господарства після її первісного визнання.

Рис. 1.2. Структура запасів згідно НП(С)БО 9 «Запаси»[13]

Групування запасів за НП(С)БО 9 «Запаси»

№ з/п	Ознаки групування	Вид запасів готова продукція товари
1	Призначення для реалізаціях в умовахзвичайної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> готова продукція, товари
2	Знаходяться в процесі виробництва зметою виробництва	<ul style="list-style-type: none"> незавершене виробництво, напівфабрикати, брак у виробництві
3	Призначені для споживання при виробництві продукції, виконанні робіт, наданні послуг, а також управління підприємством	<ul style="list-style-type: none"> матеріали, МШП

*Складено на основі джерела [35]

Як видно з рис. 1.2 та табл.1.3, у НП(С)БО 9 «Запаси» відображаються укрупнені складові запасів. На нашу думку, підприємству необхідно визначити, як саме буде проводитись оцінка запасів, потрібно вибрати найоптимальніший метод, який буде використовуватись, за для нормальної роботи підприємства. Тож на рис. 1.3 ми можемо побачити за якими методами можна оцінювати вартість запасів.

Рис.1.3. Види оцінки запасів [20]

Ця класифікація допомагає підприємствам краще організувати й контролювати свої запаси, ефективно планувати їх закупівлю та використання виробничих ресурсів. Коректний облік запасів є ключовим елементом фінансового управління та забезпечує збалансований і стабільне функціонування підприємства на ринку [40].

Відомі вчені та дослідники зазначають, що класифікація запасів не має чіткої єдності серед науковців, і в деяких випадках відбувається перетинання класифікаційних ознак та одиниць. Отже, доцільно комплексно систематизувати класифікацію відповідно до розроблених науковцями ознак та таких, що є у використанні підприємств.

За класифікаційними ознаками, запаси на підприємстві можуть бути розділені на наступні види (табл. 1.4).

Таблиця 1.4.

Класифікація запасів та характеристика їх основних видів*

<i>Класифікаційна ознака</i>	<i>Вид запасів</i>	<i>Характеристика</i>
За напрямками використання	Виробничі	Запаси, які підлягають подальшій 1 переробці на підприємстві
	Товарні	Запаси, які призначені для подальшого перепродажу, при цьому підприємство не вносить суттєвих змін у їх фізичну форму, вони є готовими виробами вже при закупівлі у постачальника
За призначенням і причинами утворення	Постійні	Запаси, які дають змогу забезпечити безперервність виробничого процесу між двома постачаннями
	Сезонні	Запаси, що утворюються при сезонному виробництві продукції чи сезонному транспортуванні
За місцем перебування	Складські	Запаси, що знаходяться на складах підприємства
	У виробництві	Запаси, що перебувають у процесі обробки

Класифікаційна ознака	Вид запасів	Характеристика
	В дорозі	Запаси, не перебувають у власності підприємства і ще не отримані замовником, а знаходяться в дорозі
За відповідністю нормативній кількості	Нормативні	Запаси, які є в наявності й відповідають потребам необхідним для забезпечення 4 безперебійної роботи підприємства
	Понаднормативні	Запаси, які є більшими за їх нормативну кількість
За наявністю на початок і кінець звітної періоду	Початкові	Кількість запасів на початок звітної періоду
	Кінцеві	Кількість запасів на кінець звітної періоду
За походженням	Первинні	Запаси, які отримало підприємство ззовні від інших підприємств і не підлягли обробці на даному підприємстві
	Вторинні	Матеріали і вироби, що після первинного використання можуть застосовуватись вдруге на підприємстві (відходи виробництва)
За обсягом	Вільні	Запаси, які є у надлишку на підприємстві
	Обмеженні	Запаси, що перебувають в обмеженій кількості на підприємстві
За сферою використання	У сфері виробництва	Запаси, що перебувають у процесі виробництва(виробничі запаси, незавершене виробництво)
	У сфері обігу	Запаси, які у сфері обігу (готова продукція, товари)
	У невиробничій сфері	Запаси, що не використовуються у виробництві
За метою формування	Поточні	Запаси, забезпечують безперервність використання матеріальних ресурсів у виробничому процесі, а також можливість безперервної реалізації готової продукції підприємствами-виробниками й організаціями торгівлі в період між поставаннями.

*Данні наведено із джерела [11]

Ця класифікація запасів спрямована на забезпечення виконання основних завдань в галузі обліку та контролю виробничих запасів, які включають в себе: раціональне визначення одиниці обліку для запасів та створення каталогу і цінника; організацію управління запасами на складі; точне визначення початкової вартості запасів; визначення умов для переоцінки запасів на дату балансу та визначення методів їх оцінки при їх

списанні; розкриття інформації про запаси в примітках до фінансової звітності.

Балансові запаси – це запаси, які відображаються на балансі підприємства і підлягають обліку на балансових рахунках. До цієї категорії включаються наступні види запасів:

Таблиця 1.5.

Класифікація запасів у НП(С)БО 9

№	Виробничі запаси «20»	
1	201	Сировина та матеріали
2	202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби
3	203	Паливо
4	204	Тара, тарні матеріали
5	205	Будівельні матеріали
6	206	Матеріали передані в переробку
7	207	Запасні частини
8	208	Матеріали сільськогосподарського призначення
9	209	Інші матеріали

**Данні наведені з [40]*

Облік матеріально-технічних запасів на підприємствах є складним і багатограним процесом. Важливо, що у законодавстві існує велика кількість документів, які регулюють як вести бухгалтерський облік цих запасів та як правильно відобразити цю інформацію у фінансовій звітності. З дослідження законодавчих актів, що стосуються бухгалтерського обліку виробничих запасів у спиртовій промисловості, зрозуміло, що методологія бухгалтерського обліку запасів згідно з міжнародними та національними стандартами є майже ідентичною. Однак, для повного узгодження цих стандартів, потрібно уточнити певні аспекти деталізації інформації у фінансових звітах. Існуюче законодавство вже регулює більшість аспектів бухгалтерського обліку матеріально-технічних запасів, але деякі питання, які виникають на практиці (наприклад, облік тари, безоплатно отриманих запасів, які не використовуються), все ще залишаються невирішеними.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів

Основним завданням нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні є встановлення єдиної системи правил для всіх суб'єктів господарювання. Це регулювання має гарантувати:

Дотримання єдиних правил ведення бухгалтерського обліку, що забезпечують та захищають інтереси користувачів облікової інформації.

Вірогідність та повноту інформації для задоволення потреб користувачів. Зазначене нормативно-правове регулювання визначає організаційні та методичні аспекти ведення бухгалтерського обліку в розрізі об'єктів обліку.

Отже, нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку має за мету забезпечити доступ до фінансової інформації для всіх зацікавлених сторін та встановити єдині правила ведення обліку для підприємств. Урахування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та європейських норм допоможе Україні гармонізувати свою систему бухгалтерського обліку з європейськими стандартами, що сприятиме подальшій інтеграції у світовий економічний простір.

Основним законом, який регулює сферу бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей закон встановлює правові засади регулювання, організацію та ведення бухгалтерського обліку, а також формування фінансової звітності в Україні. Він поширює свою дію на всіх юридичних осіб в Україні, незалежно від їх форми власності та організаційно-правової форми, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та складати фінансову звітність. Закон також охоплює операції з виконання державних та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності щодо виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства [36].

У багатьох інших країнах світу також існують відповідні закони та правові акти, які регулюють бухгалтерський облік. Наприклад, у Великобританії, це закон про діяльність компаній, у Німеччині та Франції — податкове законодавство. В США стандарти та концепції фінансового обліку (US GAAP) розробляються недержавними органами, і для більшості суб'єктів господарювання вони не є обов'язковими, але вважаються найбільш якісними у світі.

В Україні створено Методологічну раду бухгалтерського обліку, яка прийняла програму реформування системи бухгалтерського обліку з використанням міжнародних стандартів. Це дозволило сформувати більш сучасну та гнучку систему нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку, яка враховує ринкові умови господарювання [10].

Загалом, нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні та інших країнах має на меті забезпечити якість та вірогідність фінансової інформації, а також встановити єдиною систему правил для всіх суб'єктів господарювання.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 2 «Запаси» визначає підходи до обліку запасів і має на меті встановлення суми собівартості, яка повинна визнаватися як актив та переноситися на майбутні періоди до моменту визнання відповідних доходів. Цей стандарт містить рекомендації щодо розрахунку собівартості та подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації. В ньому також надаються рекомендації щодо формул для визначення собівартості.

МСБО 2 «Запаси» застосовується до всіх видів запасів, за винятком фінансових інструментів, незавершеного виробництва за будівельними контрактами та біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю. Цей стандарт не застосовується до оцінки запасів, утримуваних, наприклад, виробниками продукції сільськогосподарського та лісового господарства після збору врожаю або брокерами товарної біржі [30].

МСБО 2 містить 42 статті, які детально розкривають різні аспекти обліку запасів, такі як визначення, оцінка собівартості, витрати на придбання та переробку, інші витрати, формули собівартості, чиста вартість реалізації, визнання витрат, розкриття інформації та інші. МСБО 2 надає детальні настанови для практичного використання при обліку запасів відповідно до міжнародними стандартами бухгалтерського обліку [14].

НП(С)БО 9 «Запаси» є головним стандартом вітчизняного бухгалтерського обліку, який визначає методологічні засади формування і обліку інформації щодо запасів на підприємствах України. Цей стандарт відображає важливі аспекти обліку запасів та вимоги до їх розкриття у фінансовій звітності. Варто зазначити, що хоча він має певні обмеження та відмінності від міжнародних стандартів, він є обов'язковим для всіх підприємств та організацій, крім бюджетних установ та суб'єктів господарювання, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами [6].

НП(С)БО 9 «Запаси» містить ряд розділів, які розкривають загальні положення, визнання та первісну оцінку запасів, оцінку вибуття запасів, розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності, а також містить приклади розподілу транспортно заготівельних витрат.

У додаток до НП(С)БО 9, також інші національні стандарти, такі як ННП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та НП(С)БО 16 «Витрати», грають важливу роль у формуванні інформації про запаси та витрати на них у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємств. Ці стандарти визначають загальні принципи та методологію обліку та розкриття фінансової інформації і використовуються разом з НП(С)БО 9 для створення комплексної системи бухгалтерського обліку та звітності, яка відповідає національним вимогам та стандартам бухгалтерського обліку в Україні [6].

Узагальнена характеристика нормативно-правових актів наведена у табл.1.6.

Нормативно-правові акти та їх характеристика

Нормативно-правовий акт	Характеристика
Податковий кодекс України [39]	Встановлює особливості визнання та оцінки виробничих запасів при їх надходженні та використанні
Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [19]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, в т.ч. щодо виробничих запасів, порядок оформлення первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, обов’язки підприємств в проведенні інвентаризації, зокрема в частині відображення залишків виробничих запасів на дату складання балансу
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 “Запаси” [30]	Встановлює особливості визнання та оцінки виробничих запасів при їх надходженні та використанні для підприємств України, які використовують міжнародні стандарти для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності
Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [45]	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів, в тому числі при формуванні інформації про виробничі запаси
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси” [40]	Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про виробничі запаси, регулює їх порядок оцінки і обліку на підприємстві та розкриття інформації в фінансовій звітності, регулює порядок здійснення операцій, пов’язаних із рухом виробничих запасів
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” [44]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства (в тому числі витрати виробничих запасів) та її розкриття в фінансовій звітності
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій [23]	Визначає основні рахунки та субрахунки для систематизації інформації про виробничі запаси, а також регулює порядок їх використання при здійсненні операцій з ними
Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань [46]	Визначає порядок проведення інвентаризації активів (в тому числі виробничих запасів) і зобов’язань та оформлення її результатів
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [49]	Визначає порядок формування облікової політики підприємства, в тому числі й щодо виробничих запасів

Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів [48]	Визначає перелік та форми типових первинних документів, які можуть використовуватися підприємствами при обліку виробничих запасів, а також зазначає порядок їх заповнення з урахуванням обов'язкових реквізитів, що висуваються до документів
Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [47]	Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, в тому числі виробничих запасів
Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей [41]	Регулює порядок проведення дооцінки залишків матеріальних цінностей, в тому числі виробничих запасів
Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) [19]	Визначають єдині підходи до формування собівартості продукції (робіт, послуг) і визначення фінансових результатів на підприємствах з урахуванням норм Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

Нормативно-правові акти є основним інструментом правової регуляції в Україні. Вони представляють собою офіційні документи, які встановлюють, змінюють або скасовують правила права і мають обов'язковий характер. Нормативно-правові акти видаються державними органами, такими як парламент, уряд, місцеві органи влади, та іншими уповноваженими на це організаціями. Вони можуть включати закони, укази, розпорядження, постанови, правила та інструкції, які регулюють різні аспекти суспільного життя.

Метою нормативно-правових актів є забезпечення правової визначеності, справедливості та порядку в суспільстві. Вони відіграють ключову роль у формуванні правової бази для функціонування держави та її інститутів, встановленні правил для громадян та організацій, а також у визначенні прав і обов'язків осіб.

Дискусійні питання, пов'язані з нормативно-правовими актами в Україні, часто стосуються їх відповідності міжнародним стандартам, ефективності в регулюванні соціальних відносин, прозорості процесу їх прийняття та виконання, а також потенційних конфліктів між різними рівнями

законодавства. Існують також питання щодо захисту прав меншин, забезпечення гендерної рівності, боротьби з корупцією та інші важливі аспекти, які потребують уваги при розробці та застосуванні нормативно-правових актів.

На основі дослідження нормативно-правових актів, що регулюють бухгалтерський облік виробничих запасів спиртової промисловості, можна визначити п'ять рівнів нормативно-правового забезпечення обліку виробничих запасів:

1. *Документи міжнародного рівня.* На міжнародному рівні використовуються Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), зокрема МСБО 2 «Запаси», який містить рекомендації щодо обліку виробничих запасів.

2. *Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».* Закон встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку, включаючи облік виробничих запасів. Він обов'язковий до виконання всіма вітчизняними підприємствами й організаціями.

3. *НП(С)БО 9 «Запаси» (Положення про бухгалтерський облік виробничих запасів)* [40]. Цей стандарт встановлює особливості визнання та оцінки виробничих запасів вітчизняними підприємствами. Він також є обов'язковим для всіх підприємств, крім бюджетних установ та суб'єктів господарювання, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності.

4. *НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» і НП(С)БО 16 «Витрати».* Ці стандарти містять загальні принципи та методи обліку витрат, включаючи витрати на виробничі запаси.

5. *Документи п'ятого рівня.* Документи цього рівня формуються безпосередньо на підприємстві й визначають конкретні методи та процедури обліку виробничих запасів. Це містить положення про облікову політику, які визначають методи оцінки запасів, періодичність інвентаризації, інші питання, пов'язані з обліком запасів.

Важливо враховувати, що всі ці рівні нормативно-правового забезпечення повинні бути взаємо-сумісними, і документи п'ятого рівня не можуть суперечити документам вищого рівня, таким як законам та стандартам бухгалтерського обліку.

Висновки до розділу 1

Аналіз теоретичних основ бухгалтерського обліку запасів підприємств дійсно допомагає зрозуміти важливість та сутність цього аспекту фінансової діяльності підприємств. Основні висновки з аналізу можуть бути такими:

Облік запасів є ключовим елементом фінансового управління підприємством. Це допомагає підприємству точно та об'єктивно відобразити свою фінансову стану та контролювати рух та використання запасів.

Головні завдання включають забезпечення точності та об'єктивності фінансової звітності, контроль руху запасів, визначення їхньої вартості, оцінку ефективності управління запасами та врахування інфляції.

Класифікація запасів залежно від їх призначення на виробничі запаси та товари для продажу є важливою для ефективного обліку. Вона допомагає правильно відобразити фінансовий стан підприємства.

Дотримання національних та міжнародних стандартів обліку є критично важливим, оскільки це забезпечує однорідність обліку та порівняльність фінансової звітності різних підприємств. Відповідність стандартам забезпечує високий ступінь довіри від інвесторів та стейкхолдерів.

Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку запасів містить ряд законів, положень та стандартів, які регулюють правила та процедури обліку запасів на підприємстві.

Основні елементи нормативно-правового забезпечення в цій області включають:

Податковий кодекс України містить норми, які стосуються обліку та оподаткування запасів, зокрема, визначення вартості запасів та порядку їх списання.

Міністерство фінансів України видає методичні рекомендації щодо обліку запасів, які допомагають підприємствам відповідати стандартам обліку та фінансової звітності.

Деякі підприємства, зокрема, публічні акціонерні товариства, можуть застосовувати МСФЗ/IFRS, які містять вимоги до обліку та звітування про запаси.

Кабінет Міністрів може приймати постанови, які стосуються обліку та оподаткування запасів на підприємствах.

Кожне підприємство може мати свої внутрішні положення та інструкції, які регулюють процедури обліку запасів.

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Це положення визначає вимоги до первинної документації та документування операцій з обліку запасів.

Податкова та бухгалтерська звітність: Підприємства повинні подавати звітність про свою фінансову діяльність, включаючи інформацію про запаси, відповідно до вимог податкового та бухгалтерського законодавства.

Це нормативно-правове забезпечення визначає правила та стандарти для обліку запасів на підприємствах та допомагає забезпечити їх відповідність вимогам законодавства та фінансової звітності.

Теоретичні основи бухгалтерського обліку запасів надають підприємствам необхідний фундамент для належного обліку, що є важливим для фінансової стійкості та оптимізації виробничої діяльності.

Узагальнюючи, аналіз теоретичних основ бухгалтерського обліку запасів свідчить про їхню важливість для фінансової діяльності підприємств і підкреслює необхідність відповідності стандартам та правильної класифікації. Це сприяє точному та об'єктивному відображенню фінансового стану та забезпечує довіру від інвесторів та стейкхолдерів.

ВИСНОВКИ

Запаси та товари є критично необхідними активами для будь-якого підприємства і є основними складовими витрат. Вони відіграють ключову роль у визначенні фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Запаси відносяться до оборотних активів, оскільки можуть бути швидко перетворені в гроші протягом короткого періоду або одного операційного циклу. Типи запасів можуть включати матеріали, готову продукцію, товари для перепродажу, компоненти готової продукції та інші, залежно від специфіки підприємства.

Точність та правильність обліку запасів в ТОВ "ТЕК Західтранссервіс" мають вирішальне значення для визначення прибутку підприємства та збереження вартості запасів. Незважаючи на те, що облік запасів може здаватися простим завданням, насправді це важливий і робочий процес. Аналітичний облік допомагає збирати необхідні дані про кількість та якість кожного виду запасів.

Облік запасів і товарів у ТОВ "ТЕК Західтранссервіс" проводиться як в натуральних, так і в грошових показниках. Тому можна зробити висновок, що правильне і систематичне ведення обліку запасів є важливою частиною успішної фінансової діяльності підприємства.

У першій частині нашої роботи ми розглянули економічну значущість виробничих запасів і товарів та визначили їх ключову роль у діяльності підприємства. Класифікація запасів відповідно до НП(С)БО 9 "Запаси" є важливою частиною обліку, аналізу та контролю запасів. Кожна операція, пов'язана з приходом, переміщенням або списанням запасів, обов'язково фіксується документально.

Основні цілі обліку, аналізу та контролю запасів включають:

1. Збір достовірної інформації про фінансову діяльність підприємства.

2. Забезпечення виконання виробничих завдань.
3. Підвищення ефективності використання запасів.
4. Збереження запасів підприємства в належному стані.
5. Раціональне використання запасів з урахуванням їхнього призначення та ефективне управління ними.

Для поглибленого розуміння ролі та значення запасів на підприємстві ми використовували закони України, положення, стандарти та інструкції. Наші висновки ґрунтуються на спеціалізованій літературі та дослідженнях з обліку, аудиту та аналізу запасів.

Для зрозуміння сутності запасів на підприємстві та їх документування ми використовували закони України, положення, стандарти та інструкції. Наші висновки ґрунтуються на спеціалізованій літературі та дослідженнях з обліку, аудиту та аналізу запасів.

У другому розділі роботи детально розглянуто процес надходження та документування обліку виробничих запасів на прикладі ТОВ «ТЕК Західтранссервіс». Для документування операцій з обліку запасів на підприємстві використовується Положення "Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку", яке було затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88. Основний принцип полягає в безперервному реєструванні інформації про всі господарські операції на підприємстві, що є важливим для контролю за об'єктами господарської діяльності та правильним та раціональним використанням запасів підприємства.

Основні види первинних документів на ТОВ «ТЕК Західтранссервіс» включають бланки первинних форм, які були затверджені Міністерством статистики України. Інформація, яка міститься в цих документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного й аналітичного обліку методом подвійного запису.

Для аналітичного обліку запасів на підприємстві використовуються відомості аналітичного обліку матеріалів та картки складського обліку. Кожен

аналітичний рахунок класифікується за групами запасів та матеріалів, місцями зберігання, закріпленням відповідальних осіб і так далі.

На кінці кожного місяця на підприємстві обчислюється фактична собівартість, що виникає після опрацювання всіх документів з надходження та списання товарно-матеріальних цінностей. Для цього ведеться аналітичний облік запасів щомісяця.

Цей процес дозволяє підприємству зберігати точну та достовірну інформацію про облік запасів і забезпечує контроль за їх рухом та використанням.

Автоматизований бухгалтерський облік за допомогою програмного забезпечення є важливим елементом сучасного бізнесу, оскільки він спрощує та прискорює облікові процеси. На підприємстві ТОВ «ТЕК Західтранссервіс» для обліку руху запасів використовується програмне забезпечення

«MASTER: Бухгалтерія». Ця програма надає можливість вести детальний облік та контроль за рухом запасів, включаючи приймання, списання та зберігання інформації про запаси.

Додатково, на підприємстві використовується програма «Microsoft Excel». Excel може бути корисним інструментом для аналізу та обробки облікової інформації, створення звітів та аналітичних даних.

Використання програмного забезпечення дозволяє скоротити трудомісткість облікових робіт, а також знизити матеріальні, трудові та фінансові витрати на здійснення функцій бухгалтерського обліку. Крім того, автоматизація бухгалтерського обліку забезпечує точність та надійність облікової інформації, що є важливим для правильного управління запасами та фінансового планування на підприємстві.

У розділі «Міжнародна практика та гармонізація національних і міжнародних стандартів обліку виробничих запасів» було розглянуто важливі питання, пов'язані з обліком та відображенням інформації про виробничі запаси у фінансовій звітності вітчизняних підприємств, а також порівняно цей

підхід з міжнародною практикою. Основні висновки з цього розділу включають таке:

Порядок відображення інформації про виробничі запаси у фінансовій звітності вітчизняних підприємств базується на національних стандартах обліку та вимогах законодавства України. Зазвичай, виробничі запаси відображаються за собівартістю, включаючи витрати на придбання або виробництво.

У закордонних країнах, особливо в розвинених, діє практика відображення виробничих запасів у фінансовій звітності відповідно до міжнародних стандартів обліку, таких як МСФЗ 2 «Запаси». Ці стандарти вимагають більш детального обліку запасів та враховують ринкову вартість та можливу реалізацію.

Гармонізація національних і міжнародних стандартів щодо обліку запасів є важливим завданням для багатьох країн, включаючи Україну. Вона сприяє покращенню якості фінансової звітності, робить країну більш привабливою для іноземних інвесторів та сприяє гармонізації з міжнародними практиками.

Проблеми гармонізації містить адаптацію міжнародних стандартів до національних умов та законодавства, а також урахування специфіки ринку та господарського середовища.

Загалом, відображення виробничих запасів у фінансовій звітності є важливою частиною бухгалтерського обліку, і гармонізація стандартів з міжнародними практиками може сприяти покращенню фінансової звітності та забезпечити більшу довіру від інвесторів та стейкхолдерів.

KÖVETKEZTETÉSEK

A készletek és az áruk kritikus eszközök minden vállalkozás számára, és a költségek fő összetevői. Kulcsszerepet játszanak a vállalkozás pénzügyi helyzetének és eredményeinek meghatározásában. A készletek forgóeszközöknek minősülnek, mivel rövid időn belül vagy egy működési cikluson belül gyorsan készpénzre válthatók. A készletek típusai a vállalkozás sajátosságaitól függően tartalmazhatnak anyagokat, késztermékeket, viszonteladásra szánt árukat, késztermékek összetevőit és egyebeket.

A "TEK Zahidtransservice" KFT-ben a készletnyilvántartás pontossága és helyessége döntő jelentőségű a társaság nyereségének meghatározása és a készletek értékének megőrzése szempontjából. Bár a készletnyilvántartás egyszerű feladatnak tűnhet, valójában fontos munkafolyamat. Az analitikus számvitel segít összegyűjtenia szükséges adatokat az egyes készletfajták mennyiségére és minőségére vonatkozóan.

A készletek és áruk elszámolása a TEK Zahidtransservice KFT-nél természetben és pénzben egyaránt történik. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a helyes és szisztematikus készletgazdálkodás fontos része a vállalkozás sikeres pénzügyi tevékenységének.

Munkánk első részében a termelési készletek és áruk gazdasági jelentőségét vettük figyelembe, és meghatároztuk azok kulcsszerepét a társaság tevékenységében. A készletek besorolása az NP(S)BO 9 „Részletek” szerint a készletek elszámolásának, elemzésének és ellenőrzésének fontos része. A készletek érkezésével, mozgásával vagy leírásával kapcsolatos minden műveletet dokumentálni kell.

A készletnyilvántartás, elemzés és ellenőrzés fő céljai a következők:

1. Megbízható információk gyűjtése a vállalkozás pénzügyi tevékenységéről.
2. Gyártási feladatok ellátásának biztosítása.
3. A készletek felhasználásának hatékonyságának növelése.

4. A cég készleteinek megfelelő állapotban tartása.
5. A készletek ésszerű felhasználása céljuk és hatékony gazdálkodásuk figyelembevételével.

A készletek vállalatnál betöltött szerepének és fontosságának mélyebb megértéséhez Ukrajna törvényeit, szabályozásait, szabványait és utasításait használtuk. Következtetéseink a számviteli, könyvvizsgálati és leltárelemzési szakirodalomra és kutatásokra épülnek.

A vállalatnál lévő készletek és azok dokumentációjának megértéséhez Ukrajna törvényeit, szabályozásait, szabványait és utasításait használtuk. Következtetéseink a számviteli, könyvvizsgálati és leltárelemzési szakirodalomra és kutatásokra épülnek.

Munkánk második részében a TEK Zahidtransservice KFT példáján részletesen megvizsgáltuk a termelési készletnyilvántartás fogadásának és dokumentálásának folyamatát. A vállalkozásnál a készletnyilvántartási műveletek dokumentálására a „A számviteli nyilvántartások bizonylati alátámasztására” vonatkozó rendeletet használják, amelyet az Ukrajna Pénzügyminisztérium 1995. május 24-i 88. számú rendelete hagyott jóvá. A fő elv a folyamatos a vállalkozásnál lebonyolított összes gazdasági ügyletre vonatkozó információk nyilvántartása, amely fontos a gazdasági tevékenység tárgyai feletti ellenőrzés és a vállalati készletek helyes és ésszerű felhasználása szempontjából.

A TEK Zahidtransservice KFT elsődleges dokumentumainak fő típusai közé tartoznak az Ukrajna Statisztikai Minisztériuma által jóváhagyott elsődleges űrlapok. Az ezekben a dokumentumokban szereplő információk a szintetikus és analitikus számvitel nyilvántartásában szereplő számviteli számlákon kettős könyvvitel módszerével vannak rendszeresítve.

A vállalati készletek analitikus könyveléséhez az anyagok analitikus könyvelésének információit és a raktári könyvelési kártyákat használják. Minden analitikai számla készlet- és anyagcsoportok, raktározási helyek, felelős személyek rögzítése stb. szerint van besorolva.

A cég minden hónap végén kiszámítja a tényleges önköltségi árat, amely az

árak és anyagi értékek átvételére és leírására vonatkozó összes dokumentum. feldolgozása után következik be. Ebből a célból a készletek analitikus elszámolása minden hónapban megtörténik.

Ez a folyamat lehetővé teszi a vállalat számára, hogy pontos és megbízható információkat tartson fenn a készletnyilvántartásról, és ellenőrzést biztosít azok mozgása és felhasználása felett.

Az automatizált számviteli szoftver a modern üzleti élet elengedhetetlen eleme, mert leegyszerűsíti és felgyorsítja a számviteli folyamatokat. A "TEK Zahidtransservice" KFT vállalatnál az "1C: Enterprise 8.2" szoftvert használják a készletek mozgásának rögzítésére. Ez a program lehetővé teszi a részletes nyilvántartás vezetését és a készletek mozgásának ellenőrzését, beleértve a készletekkel kapcsolatos információk fogadását, kiírását és tárolását.

Ezenkívül a vállalat a Microsoft Excel programot használja. Az Excel hasznos eszköz lehet a számviteli információk elemzéséhez és feldolgozásához, jelentések és analitikai adatok készítéséhez.

A szoftver használata lehetővé teszi a számviteli munka munkaigényességének csökkentését, valamint a számviteli funkciók megvalósításához szükséges anyag-, munkaerő- és pénzügyi költségek csökkentését. Ezenkívül a számviteli automatizálás biztosítja a számviteli információk pontosságát és megbízhatóságát, ami fontos a megfelelő készletgazdálkodáshoz és pénzügyi tervezéshez a vállalatnál.

A „Készletszámviteli nemzetközi gyakorlat, valamint a nemzeti és nemzetközi szabványok harmonizálása” című részben a hazai vállalkozások pénzügyi kimutatásaiban a készletre vonatkozó információk elszámolásával és megjelenítésével kapcsolatos fontos kérdéseket vették figyelembe, és ezt a megközelítést hasonlították össze a nemzetközi gyakorlattal. Ennek a fejezetnek a legfontosabb elemei a következők:

A termelési készletekre vonatkozó információknak a hazai vállalkozások pénzügyi kimutatásaiban való megjelenítésének eljárása a nemzeti számviteli standardokon és az ukrán jogszabályok követelményein alapul. Általában a

készleteket bekerülési értéken kell kimutatni, beleértve a beszerzési vagy előállítási költségeket is.

Külföldi országokban, különösen a fejlett országokban, az a gyakorlat, hogy a termelési készleteket a pénzügyi kimutatásokban a nemzetközi számviteli standardok, például az IFRS 2 „Készletek” szerint jelenítik meg. Ezek a szabványok részletesebb készletnyilvántartást igényelnek, és figyelembe veszik a piaci értéket és az esetleges realizálást.

A készletnyilvántartás nemzeti és nemzetközi szabványainak harmonizálása számos ország, köztük Ukrajna számára is fontos feladat. Hozzájárul a pénzügyi beszámolók minőségének javításához, vonzóbbá teszi az országot a külföldi befektetők számára és elősegíti a nemzetközi gyakorlattal való harmonizációt.

A harmonizáció problémái közé tartozik a nemzetközi szabványok nemzeti feltételekhez és jogszabályokhoz való igazítása, valamint a piaci és gazdasági környezet sajátosságainak figyelembevétele.

Általánosságban elmondható, hogy a készletek bemutatása a pénzügyi kimutatásokban a számvitel fontos részét képezi, és a szabványok nemzetközi gyakorlattal való harmonizálása hozzájárulhat a pénzügyi kimutatások javításához, és nagyobb bizalmat biztosíthat a befektetők és az érintettek részéről.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій К.Л. Поняття матеріальних запасів підприємства: необхідність їх створення. Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. 2009. Вип. IV. Економічні науки. С. 104–109
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів .– Житомир: ЖІТІ, 2010. – 618 с
3. Бухгалтерський облік «Запасів» URL: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO9.aspx>.
4. Бухгалтерський облік та етапи проведення інвентаризації підприємства URL: <https://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4485>.
5. Бухгалтерський облік та міжнародні стандарти фінансової звітності: англо- український словник термінів уклад. О. І. Лугова. – Миколаїв : МНАУ, 2015. –84 с.
6. Бухгалтерський управлінський облік: Навч. посіб. для студентів спец. 7050106 «Облік і аудит / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с
7. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент : за ред. / О.В. Василенко, І.Т. Ткаченко – К. : ЦУЛ, 2007. – 532 с
8. Голов С.Ф. Уніфікація як гальмо розвитку бухгалтерського обліку в Україні / С.Ф. Голов // Роль і місце бухгалтерського обліку, контролю й аналізу в розвитку економічної науки та практики: збірник матеріалів міжнародної науковопрактичної конференції (14 травня 2010 р.). – К.: КНЕУ, 2010. – С. 31-32.
9. Голова. С. Ф. Управлінський облік: підруч. К.: Лібра, 2003. 704 с.
10. Гончаренко, Л.П. , Кравченко І. В. Оцінка виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 1. С. 50-53.

11. Гончарук Я. А., Рудницький В. С. Аудит: навч. посіб. 3–те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 86 с.
12. Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Центр учбової літератури. 2016. 424с
13. Гуренко Т. О. Дерев'янка С. І., Липова А. С. Теоретичні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління. URL: <http://goo.gl/OE4SqB>.
14. Гуцайлюк З.В. Питання реформування системи бухгалтерського обліку: концепція та реалізація Бухгалтерський облік і аудит. - 2017. С. 11-17.
15. Дерій В.А. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств / В.А. Дерій // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2010. – Вип. 2 (17). – С. 77-83
16. Довбуш В. І. Баланс підприємства: історія виникнення, розвитку та становлення. Незалежний аудитор. Київ, 2013 р. №6. С. 52-59
17. Задорожний З.В. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку в Україні. Економічний аналіз. 2010. Випуск 6. С. 163-169.
18. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік у будівництві: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 336 с.
19. ЗАКОН УКРАЇНИ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 9.02.2006 р. № 3422-IV (із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 11.05.2000 р. № 1707-III). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
20. Запаси : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 : наказ від 31.03.99 р. №87 .. – URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
21. Зарудна Н. Використання облікової інформації в ході економічного аналізу процесу постачання Журнал європейської економіки, 2010. – Т.9. – №2. – С.232-245.

22. Інвентаризація-2022: організовуємо в умовах війни .URL: <https://ips.ligazakon.net/document/BZ014090>.
23. ІНСТРУКЦІЯ про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
24. Крупка Я.Д., Задорожний З.-М.В., Гудзь Н.В. та ін. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 460 с.
25. Кучеренко В. Р. А. Карпов, О. С. Маркітан Бізнес-планування фірми: Навчальний посібник: «Знання», 2016.– 423 с
26. Ліпич Л. Г., Садовська І. Б. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. Луцьк, 2019. 155 с.
27. Мельницька Л. Г. Економіка підприємств. Суми: ВТД, 2019. 864 с.
28. Михалевич С.Г. Оцінка виробничих запасів для належної організації обліку / С.Г. Михалевич // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 7 (25). Ч. 2. – 2010. – С. 299-304
28. МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 2 (МСБО 2) .URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text.
30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021
31. Морозюк Н. С. Порівняльні концепції визначення запасів в країнах світової співдружності / Н. С. Морозюк, О.П. Дяченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 4 (28). С. 271-275.
32. Мурашко, О. В. «Суть матеріальних запасів, їх класифікація та визначення у бухгалтерському обліку» Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – №3(33).
33. Нападовська Л.В. Управлінський облік : [підручник для вузів] ; 2-ге вид., доопрц. та доп. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун- т, 2010. –648 с.

34. Огієнко С.О. Дзьобко І.П. Логістика : [конспект лекцій у схемах і таблицях]. Харків : Вид.ХНЕУ, 2009. 96 с.
35. Ощепков О.П., Максименко Н.В. Визначення поняття «Виробничі запаси» в бухгалтерському обліку. Економіка харчової промисловості. 2011. № 3. С. 71-73.
36. Панасюк В.М. Ковальчук Є.К. Інформаційні ресурси в обліку та їх роль в підвищенні ефективності управління підприємством / // Вісник ЖДТУ. – 2011. - № 3 (57). – С. 73-75.
37. Пеняк Ю. С. Формування та ефективність використання оборотних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04. «Економіка та управління підприємствами». – Харків, 2010. – 20 с
38. Петренко Н.І. Бухгалтерський облік і контроль операцій з руху пасивів підприємства: проблеми теорії, методології, практики. Житомир : ЖДТУ, 2012. 544 с
39. ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ .URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
40. Положення стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”.: Наказ міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. URL:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
41. ПОРЯДОК проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0069-93>.
42. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості .URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>.
43. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13>

44. Про затвердження Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
45. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
46. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
47. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей .// N 1253 (1253-2011-п) від 07.12.2011 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF>
48. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96>.
49. Скоробогатова Н. Є. С44 Бухгалтерський облік : навч. посіб. / . - Київ: КП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. 248 с.
50. Шевченко І. Ю. Туренко А. М. Іванілов О. С Словник економіста та підприємця Харків: ХНАДУ, 2018. 340 с.
51. Нападовська, Л.В., А.В. Алексєєва, О.А. Бакурова; Фінансовий облік, 2013. 700 с.
52. Череп А. В. Управління витратами суб'єктів господарювання..Монографія. – 2-ге вид., стереотип. ВД «ІНЖЕК», 2007. – 368 с
53. Як здійснюється первісна оцінка визнаних запасів? Як відобразити у бухгалтерському обліку підприємства надходження запасів? .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/p0683697-03#Text>.

СПИСОК ДОДАТКІВ

№	Порядок	Назва первинного документу
1	Додаток А	Статут підприємства ТОВ «ТЕК Західтранссервіс»
2	Додаток Б	Фінансова звітність малого підприємства
3	Додаток В	Податкова накладна 13.09.2023
4	Додаток Г	Акт виконаних робіт
5	Додаток Д	Податкова декларація
6	Додаток Е	Оборотно сальдова відомість за 20 (Запаси)

АНОТАЦІЯ

Шимро І.В. Організація та методика обліку запасів суб'єкта господарювання : вітчизняна практика і міжнародний досвід. *Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти із спеціальності 071 «Облік і оподаткування»*. Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2024.

Робота містить три основні розділи. У першому розділі розглядаються теоретичні основи бухгалтерського обліку запасів підприємств, включаючи значення і завдання обліку запасів, класифікацію запасів для цілей обліку та нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів. Другий розділ присвячений обліку виробничих запасів на конкретному підприємстві ТОВ «ТЕК Західтранссервіс», де розглядаються організація обліку та методичні підходи. Третій розділ містить аналіз міжнародної практики та гармонізації національних і міжнародних стандартів обліку виробничих запасів.

Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, три головних розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Робота включає 109 сторінок, 3 розділи, 94 сторінки основного тексту, список використаних джерел (53 джерел) і додатки.

Ключові слова: облік запасів, бухгалтерський облік, виробничі запаси, міжнародні стандарти, вітчизняний досвід, методика обліку, фінансове управління.

Метою роботи є дослідження організації та методики обліку запасів з огляду на вітчизняний досвід та міжнародну практику. Дослідження включає аналіз значення та завдань обліку запасів, методики організації

обліку на підприємствах, а також особливості обліку в різних країнах та питання гармонізації національних та міжнародних стандартів. Робота також акцентує увагу на впровадженні сучасних технологій, розробці ефективних методів контролю за запасами та визначенні їхньої вартості.

Об'єктом дослідження є організація та методика обліку запасів суб'єкта господарювання. Предметом дослідження є практичний досвід та теоретичні

аспекти обліку запасів на підприємствах, а також їхній вплив на фінансовий стан та управління бізнесом.

Методи дослідження включають діалектичний метод пізнання, принципи економічної теорії, а також ряд загальних наукових та спеціалізованих підходів, таких як методи теоретичного узагальнення, історичного аналізу, аналітичного та синтетичного підходів.

Наукова новизна роботи полягає у систематизації та аналізі різноманітних підходів до обліку запасів з огляду на вітчизняний досвід та міжнародну практику. Практичне значення отриманих результатів полягає у їх користі для практиків у сфері обліку, фінансів та управління, а також для влади та регуляторів, які визначають правила та стандарти обліку запасів.

Annotáció

Simró János. Gazdálkodó szervezet készletnyilvántartásának szervezete, módja: hazai gyakorlat és nemzetközi tapasztalat. Minősítő munka a felsőoktatás második (mester) fokozatának megszerzéséhez a 071 „Számvitel és adózás” szakon. Rákócza Ferencről elnevezett Kárpátaljai Magyar Intézet II. Beregszász, 2024.

A munka három fő részből áll. Az első fejezet a vállalati készletnyilvántartás elméleti alapjait, ezen belül a készletnyilvántartás jelentését és feladatait, a számviteli célú készletosztályozást, valamint a termelési számvitel szabályozási és jogi szabályozását vizsgálja. A második rész a TEK Zahidtransservice LLC egy adott vállalkozásánál a termelési készletek elszámolásával foglalkozik, ahol a számviteli szervezetet és a módszertani megközelítéseket veszik figyelembe. A harmadik rész a nemzetközi gyakorlat elemzését, valamint a termelési készletek elszámolására vonatkozó nemzeti és nemzetközi szabványok harmonizációját tartalmazza.

A minősítő munka felépítése bevezetőből, három fő részből, következtetésekből, a felhasznált források felsorolásából és mellékletekből áll. A mű 109 oldalt, 3 fejezetet, 94 oldal főszöveget, a felhasznált források jegyzékét (53 forrás) és mellékleteket tartalmaz.

Kulcsszavak: készletnyilvántartás, számvitel, termelési leltár, nemzetközi szabványok, hazai tapasztalatok, számviteli módszertan, pénzgazdálkodás.

A munka célja a készletnyilvántartás szervezetének és módszereinek tanulmányozása a hazai tapasztalatok és a nemzetközi gyakorlat alapján. A tanulmány elemzi a készletnyilvántartás jelentését és feladatait, a szervezési módszereket

számvitel a vállalkozásoknál, valamint a különböző országok számvitelének sajátosságai és a nemzeti és nemzetközi szabványok harmonizációjának kérdése. A munka hangsúlyt fektet a modern technológiák bevezetésére, a készletellenőrzés hatékony módszereinek kidolgozására és értékmeghatározására is.

A vizsgálat tárgya a gazdálkodó szervezet készleteinek szervezése és elszámolásának módja. A kutatás tárgya a vállalkozások készletnyilvántartásának

gyakorlati tapasztalatai és elméleti vonatkozásai, valamint ezek hatása a pénzügyi helyzetre és a gazdálkodásra.

A kutatási módszerek között szerepel a megismerés dialektikus módszere, a gazdaságelméleti alapelvek, valamint számos általános tudományos és speciális megközelítés, mint például az elméleti általánosítás módszerei, a történeti elemzés, az analitikai és szintetikus megközelítések.

A munka tudományos újdonsága a készletnyilvántartás különféle megközelítéseinek rendszerezésében és elemzésében rejlik a hazai tapasztalatok és a nemzetközi gyakorlat alapján. A kapott eredmények gyakorlati jelentősége abban rejlik, hogy a számviteli, pénzügyi és gazdálkodási területen dolgozó szakemberek, valamint a készletnyilvántartás szabályait és standardjait meghatározó hatóságok és szabályozó hatóságok számára hasznosak.

Annotation

Shimro I.V. Organization and method of inventory accounting of a business entity: domestic practice and international experience. Qualification work for obtaining the second (master's) level of higher education in specialty 071 "Accounting and taxation". Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakocza II. Berehove, 2024.

The work contains three main sections. The first chapter examines the theoretical foundations of enterprise inventory accounting, including the meaning and tasks of inventory accounting, inventory classification for accounting purposes, and regulatory and legal regulation of production accounting stocks. The second section is devoted to the accounting of production stocks at a specific enterprise of TEK Zahidtransservice LLC, where the accounting organization and methodical approaches are considered. The third section contains an analysis of international practice and harmonization of national and international standards for accounting for production stocks.

The structure of the qualification work includes an introduction, three main sections, conclusions, a list of used sources and appendices. The work includes 109 pages, 3 chapters, 94 pages of the main text, a list of used sources (53 sources) and appendices.

Keywords: inventory accounting, accounting, production inventory, international standards, domestic experience, accounting methodology, financial management.

The purpose of the work is to study the organization and methods of inventory accounting based on domestic experience and international practice. The study includes an analysis of the meaning and tasks of inventory accounting, organization methods

accounting at enterprises, as well as the peculiarities of accounting in different countries and the issue of harmonization of national and international standards. The work also emphasizes the introduction of modern technologies, the development of effective methods of inventory control and determining their value.

The object of the study is the organization and method of accounting for the business entity's stocks. The subject of the study is practical experience and theoretical aspects of inventory accounting at enterprises, as well as their impact on the financial condition and business management.

Research methods include the dialectical method of cognition, the principles of economic theory, as well as a number of general scientific and specialized approaches, such as methods of theoretical generalization, historical analysis, analytical and synthetic approaches.

The scientific novelty of the work lies in the systematization and analysis of various approaches to stock accounting based on domestic experience and international practice. The practical significance of the obtained results lies in their benefit to practitioners in the field of accounting, finance and management, as well as to authorities and regulators who determine the rules and standards of inventory accounting.

Ім'я користувача:
Потокі Габор Федорович

ID перевірки:
1016058599

Дата перевірки:
13.01.2024 20:22:03 CET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
14.01.2024 17:59:06 CET

ID користувача:
100011748

Назва документа: Магістерська робота ШИМРО (ред.) 13.01.2024 (2)

Кількість сторінок: 115 Кількість слів: 24625 Кількість символів: 199631 Розмір файлу: 892.20 KB ID файлу: 1015761638

19.1% Схожість

Найбільша схожість: 4.98% з Інтернет-джерелом (http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/32707/1/Verba_OPDm_21...)

18.6% Джерела з Інтернету

969

Сторінка 117

4.37% Джерела з Бібліотеки

31

Сторінка 141

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

4